

POSUDEK OPONENTA NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Autor práce: Bc. Monika Šolcová

Název práce: Výskyt a hodnocení vývojové dyspraxie ve vztahu k úrovni motorických dovedností u lehce nedonošených dětí

Rok obhajoby: 2013

Vedoucí diplomové práce: MUDr. Olga Dyrhonová

Oponent práce: PaedDr. Irena Zounková, Ph.D.

Diplomová práce posluchačky 2. lékařské fakulty UK v Praze, následného magisterského studia oboru fyzioterapie Bc. Moniky Šolcové je zpracována na téma „**Výskyt a hodnocení vývojové dyspraxie ve vztahu k úrovni motorických dovedností u lehce nedonošených dětí**“

Závažnost práce:

Současné poznatky odborné literatury popisují, že nezralost dítěte, která je přítomna u lehkého stupně prematurity, může přinášet nejen časné zdravotní komplikace, ale také riziko vzniku chronických nemocí a vývojových poruch. Jednou z nich je vývojová dyspraxie - Developmental Coordination Disorder (DCD), která se projeví většinou ve školním věku. Zpracování tohoto tématu žádoucí, protože doposud je uváděno, že výskyt motorických poruch v podobě DCD je u dětí lehce nedonošených nezanedbatelně zvýšený. Diagnostika, predikce DCD u této skupiny je důležitá stejně, jako u dětí s extrémní nezralostí.

Formální popis práce:

Práce byla dokončena v dubnu 2013, čítá 107 stran, 65 citací literatury, z toho 48 cizojazyčných; citace jsou z článků odborných českých a zahraničních recenzovaných periodik, 7 knih, citace 2 diplomových prací, citace z dostupných webových stránek. Z více než poloviny byla čerpána literatura ne starší než 5 let. Je doplněna na začátku práce seznamem zkratk, 6 přílohami (str. 98 – 107), 40 obrázky včetně grafů, 18 tabulkami.

Proporcionalita diplomové práce odpovídá požadavkům: úvod (str. 7), 36 stran přehled teoretických poznatků (str. 8 – 43), 2 strany cíle a hypotézy (str. 44 – 45), 18 stran metodiky výzkumu (str. 46 – 63) - charakteristika souboru, výzkumná skupina, kontrolní skupina,

standardní populace; metodika vyšetření: průběh vyšetření, popis úkolů a jejich hodnocení (MABC - 2, popis vyšetření a hodnocení postury a posturálních funkcí); statistické zpracování dat; 16 stránek výsledků s tabulkami a obrázky – grafy (str. 64 - 79), 11 stran diskuse (str. 80 – 90), 1 stránka závěr (str. 91). Referenční seznam je uveden podle vyžadujících státních norem na stranách 92 – 97.

Cílem práce v teoretické části bylo ověření publikovaných informací, shromáždit nejnovější vědecké poznatky týkající se předčasného narození. Cílovou skupinou jsou děti s lehkou nedonošeností. Primárním záměrem praktické části diplomové práce je porovnání výskytu DCD mezi skupinou dětí lehce nedonošených a skupinou dětí narozených v termínu. K otestování motorických dovedností byl použit standardizovaný testovací systém Movement Assessment Battery for Children (MABC – 2). Dalším cílem praktické části bylo ozřejmit možnou souvislost mezi kvantitativním a kvalitativním vyšetřením motorických funkcí. Byl k tomu použit sestavený protokol pro kvalitativní vyšetření, který vycházel z klinických zkušeností rehabilitačních lékařů. Byla položena otázka, zda bude mít výsledek hodnocení postury a posturálních funkcí přímou souvislost s výsledkem testování pomocí MABC – 2.

Kapitola první – **Přehled poznatků** – je členěna do 5 kapitol a jejich subkapitol (str. 8 – 43).

1. Prematurita: růst a vývoj v prenatálním období, klasifikace prematurity, chronologický a korigovaný věk, vztah mezi porodní váhou a stupněm nedonošenosti, intrauterinní růstová retardace, příčiny předčasného narození, důsledky nezralosti, pozdní morbidity, lehká nedonošenost (LPI).
2. Neuromotorický vývoj nedonošeného dítěte: posturální aktivita, posturální reaktivita, primitivní reflexologie.
3. Psychologické a pedagogické problémy nedonošených: chování nedonošených dětí v raném věku, diskrétní vývojové odchylky, vzdělávací schopnosti, školní dovednosti.
4. Vývojová dyspraxie (DCD): prevalence, etiologie, komorbidity, diagnostika, možnosti terapeutického ovlivnění.
5. Výskyt vývojové dyspraxie u lehké prematurity.

Autorka podala obsáhlé informace, sdělené poznatky svědčí o její výborné řešeršné schopnosti, shromážдила relevantní literaturu, vytvořila přehled o stavu poznání k tématu její práce. Doplnila tuto část v textu přehlednými tabulkami.

Obsáhlost informací poněkud narušila přehlednost této 1. kapitoly, ale z diskuze na stranách 80 - 90 je patrné, proč autorka tak učinila (viz dále).

Kapitola druhá - **Cíle a hypotézy** (str. 44 – 45)

Cílem je zjistit

- zda jsou děti lehce nedonošené (LPI) zatíženy vyšším výskytem motorických obtíží v porovnání s dětmi narozenými v termínu (kontrolní skupina),
- porovnat zjištěné hodnoty s hodnotami popsány pro standardní populaci,
- možnou souvislost mezi výsledky vyšetření pomocí MABC -2 a výsledky hodnocení postury a posturálních funkcí pomocí autorkou sestaveného vyšetřovacího protokolu,
- zda dílčí výsledky z MABC - 2 korelují s dílčími položkami autorkou sestaveného vyšetřovacího protokolu.

Hypotézy si stanovila autorka v počtu 6 (H_0 , H_A), jsou napsány stručně a jasně.

Kapitola třetí - **Metodika práce** (str. 46 – 63)

Výzkumná skupina: kritéria výběru probandů autorka jasně stanovila, děti narozené v 33. – 37. gestačním týdnu, porodní váha v rozmezí 1 500 – 2 500 gramů, narození v letech 2001 – 2003, uvedla důvody výběru či vyloučení (definitivní soubor 31 dětí průměrného věku 9,5 roku, viz tabulky 6, 7, 8, str. 47).

Kontrolní skupina: kritéria výběru byla - děti s fyziologickou prenatální, perinatální a postnatální anamnézou, narozené v termínu předpokládaného porodu, tzn. ve 38. – 40. g. t. , narozené v letech 2001 – 2003 (definitivní soubor 73 dětí v době testování průměrného věku 10,4 roku, viz tabulka 9, str. 48).

Standardní populace: použití křivky dle Hendersona při sestavování standardizovaného testu MABC – 2 (2007), obr. 1, str. 49.

K metodice vyšetření (průběh vyšetření) a jeho hodnocení zvolila diplomantka popisnou formu a doplnila ji názornou tabulkou a obrázky, vlastní fotodokumentací (viz příloha č. 2 str. 100, přílohy č. 3, 4, str. 101 - 104).

Ke zpracování získaných dat použila standardní statistické metody a jejich postup zdůvodnila (str. 63).

Kapitola čtvrtá – **Výsledky** (str. 64 - 79)

Výsledky jsou uvedeny přehledně v pořadí stanovených hypotéz, popisnou formou zhodnoceny, v textu znázorněny v tabulkách a grafech s příslušející legendou a v příloze č. 5, 6 na str. 105 – 107.

Kapitola pátá – **Diskuse** - čítá 11 stran (str. 80 – 90), je vedena jak k teoretické tak praktické části práce.

V teoretické části autorka shledává, že problematice lehké nezralosti je v porovnání s problematikou extrémně nezralých doposud věnována poměrně menší část odborných publikací. Při třídění poznatků zjistila, že orientovat se v nich není lehké: např. různé názory autorů na délku korigování věku nezralých, také věkové určení pro lehkou nedonošenost není jednoznačné. Dále jmenuje nesrovnalosti týkající se neuromotorického vývoje nedonošeného dítěte, zvláště pak v dynamice vývoje primitivních reflexů (názory autorů na přítomnost reflexu v určitém období – fyziologický nebo nefyziologický?). Oponent oceňuje u diplomantky, že získané poznatky osobně konzultovala s českými odborníky, tuto svoji zvědavost a potřebu ujasnit si získané informace z literatury prokázala už při psaní bakalářské práce, kterou tehdy oponent neoponoval, ale vedl.

V diskuzi k praktické části porovnává autorka výsledky vlastní práce údaji zjištěnými z odborných publikací, polemizuje, uvádí důvody správnosti našeho postupu a podporuje je publikacemi autorů, kteří při svém výzkumu učinili podobné kroky např. při stanovení kritérií k výběru souboru.

Diskuze je vedena k jednotlivým výsledkům, autorka si klade otázky proč, odpovídá si na ně, a to nejenom odpovědí vlastní, a to ne jen jedinou, ale i odpovědí či jiným názorem získaných z nastudované odborné literatury.

Dalším oceněním její práce je, že na základě statistického zpracování dat se zamýšlí nad sestavením námi sestaveného vyšetřovacího protokolu, podotýká, kterých dílčích položek bychom si měli ve svém klinickém vyšetření všimnout a vyšetřovat je jako citlivé ukazatele motorických funkcí.

Diskuse je plná námětů, otázek, odpovědí, zamyšlení, které oponenta přesvědčují, že diplomantka pracovala s velkým nasazením, získala odborný vhled do zvoleného tématu, mnohé si ověřila nebo naopak musela hledat jiná řešení. Prokázala tak, že umí pracovat s odbornými informacemi, mít je na paměti, včlenit je do praxe a na základě získané klinické zkušenosti znovu usuzovat i zatím v tolik všenázorové rovině teoretické, umět si poradit, argumentovat svou zkušeností a odborným vzděláním.

Diskuse splňuje požadavky diplomové práce.

Závěr (str. 91)

Je stručným a srozumitelným sdělením co bylo cílem práce, jaké metody v ní byly použity, jakých celkových výsledků bylo dosaženo: uvádí nejpodstatnější z výsledků, a to, že výzkum nepotvrdil zvýšenou četnost motorických poruch u dětí s lehkou nedonošeností, zjistil však významné korelace mezi výpovědní hodnotou obou vyšetřovacích systémů – MABC – 2 a vyšetřením posturálně lokomočních funkcí námi sestaveného protokolu.

Oponent pokládá tyto otázky:

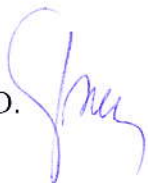
a/ píšete, že byste provedla určité změny v našem sestaveném protokolu pro hodnocení posturálně lokomočních funkcí – jaké byste navrhovala?

b/ uvedla jste, které položky z našeho protokolu by mohly být citlivými ukazateli. Ptám se: a které položky shledáváte jako zkreslující objektivitu protokolu?

Oponent nemá připomínky k obsahu práce, k formě jejího zpracování, k jejím výsledkům.

Oponent doporučuje diplomovou práci k obhajobě.

PaedDr. Zouňková Irena, Ph.D.

V Praze, 4. 5. 2013